

Barne- og familiedepartementet

Sendt pr. e-post: postmottak@bfd.dep.no; esh@bfd.dep.no; akr@bfd.dep.no

Deres ref.: 20/1406-1

Dato: 1. april 2020

Vår ref.: 297913

Høring - Forslag til midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid - 19

1 INNLEDNING

Vi viser til departementets høringsbrev av 31.3.2020 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for velferdsrett og lovutvalget for familierett, arv og skifte. Lovutvalget for velferdsrett består av Thorgeir Hole (leder), Bjarte Aarlie, Siw Bleikvassli, Marianne Hagen, Ingrid Lauvås, Olav Lærgreid. Lovutvalget for familierett, arv og skifte består av Hanne Skråmm Espeland (leder), Roar Bårdlund, Brede Gundersen, Ingelin Mork Gundersen, Anders Lorvik Navjord og Andreas Poulsson.

Advokatforeningen, gjennom sine medlemmer, erfarer at utbruddet av covid-19 har fått alvorlige konsekvenser for saksavviklingen i fylkesnemnda og er enig med departementet i at det haster å

avhjelpe disse. At fylkesnemndene nå bare prioriterer akuttsaker er ikke en tilfredsstillende situasjon for barn, ungdom og foreldre som er avhengig av fylkesnemndas behandling og vedtak. I mange tilfeller gjelder dette barn og foreldre som allerede har ventet lenge på en avklaring av forhold som har svært stor betydning for deres ivaretagelse og familieliv. Avklaring av grunnleggende rammer for omsorg og familieliv vil være av særlig stor betydning stilt overfor den usikkerheten covid-19 utbruddet fører med seg. Utsettelse og usikkerhet som følge av forsinkelser i fylkesnemndene kan medføre en uforholdsmessig tilleggsbelastning for foreldre og barn. Samtidig medfører situasjonen en merbelastning for det kommunale barnevernet, som allerede er presset som følge av situasjonen.

Advokatforeningen er derfor positiv til at departementet ser på regelverket slik at barnevernet skal kunne ivareta barnets rett til omsorg og beskyttelse og for å sikre en forsvarlig og trygg saksavvikling i fylkesnemnda under covid-19 pandemien. Tvangssaker etter barnevernloven stiller store krav til de private parters rettssikkerhet og ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter; retten til familieliv og rettferdig rettergang. Høringsforslaget er vurdert i lys av disse grunnleggende prinsippene.

2 ADVOKATFORENINGENS KOMMENTARER

Advokatforeningens kommentarer til pkt 3 – Fjernmøter og fjernavhør

Advokatforeningen er positiv til at Fylkesnemndene ser hen til endringene i domstolen for gjennomføring av rask og sikker prosess ved utvidet bruk av fjernmøter og fjernavhør, herunder også kombinasjon av skriftlig og muntlig behandling, slik at utsettelse og forsinkelser forebygges.

Advokatforeningen er enig med departementet i at partenes syn på behandlingsformen er vesentlig. Det stilles ikke som vilkår at partene samtykker i behandlingsformen, men partene skal få uttale seg før beslutning tas. Partenes syn bør i alminnelighet tillegges betydelig vekt, heter det i høringsforslaget. Dette er det samme vilkår som er innført for domstolene i samsvar med koronalovent. Advokatforeningen mener at det er viktig for tilliten at det opprettholdes at partene har uttalerett før nemdsleder fatter sin beslutning om behandlingsform.

Nemdsleder skal vurdere om sakens tema, omfang, kompleksitet og alvorlighetsgrad er egnet for fjernmøte, herunder om det går ut over en forsvarlig opplysning av saken. Advokatforeningen ser at det kan være særlige utfordringer i saker med tolk og der partene har minoritetsbakgrunn. I disse sakene bør det vises særlig tilbakeholdenhet med gjennomføringen som fjernmøte.

Advokatforeningen mener at Fylkesnemnda umiddelbart må gis mulighet til å tilegne seg kunnskap om bruk av AV-utstyr, og at det samtidig tilføres midler slik at tilstrekkelig oppgradering av AV-utstyr kommer på plass. Det er Advokatforeningens oppfatning at tillit til systemet også skapes ved riktig bruk av teknisk utstyr – som virker.

Advokatforeningen mener videre at departementet bør gi føringer for at samtaleprosess er godt egnet for fjernmøte. Advokatforeningen får tilbakemeldinger om at samtaleprosess ofte leder til gode løsninger for barn/ungdom og foreldre, både i saker etter bvtjl. § 4-12, og § 4-24. Sakene får gjerne et annet forløp en det som skisseres i begjæringen, og en kommer inn på andre spor. Betenkeligheter som gjør seg gjeldende for fjernmøte ved forhandlingsmøte, er ikke like sterke her. Vi har også sett at midlertidige, frivillige avtaler blir endelige.

Advokatforeningen mener derfor at det er viktig at Fylkesnemndene må oppfordres til å opprettholde

trykket på samtaleprosessmøter, og at disse kan gjennomføres ved fjernemøteløsning. Erfaringen fra samtaleprosess viser at den virker prosessbesparende og det er særlig grunn til å ivareta denne ordningen i en situasjon der fylkesnemndene kapasitet er begrenset.

Advokatforeningens kommentarer til pkt. 4 – kombinasjon av skriftlig

Ut over det som er beskrevet i punktet over slutter Advokatforeningen seg til forslaget fra departementet.

Advokatforeningens kommentarer til pkt. 5 – rådslaging og avstemning ved fjernmøte

Advokatforeningen slutter seg til forslaget fra departementet.

Advokatforeningens kommentarer til pkt. 6 – behandling av saker etter smittevernloven og helse- og omsorgsloven

Advokatforeningen slutter seg til forslaget fra departementet.

Advokatforeningens kommentarer til pkt. 7 – Frist for å fremme begjæring for fylkesnemnda

Selv om det å fremme begjæring om langvarige tiltak for barn som er akutt plasser er en høyt prioritert oppgave, anbefaler departementet at det gis en viss fristutsettelse til kommunene for å fremme sak og foreslår fristutsettelse med to uker i § 4-6, annet ledd og § 4-24 sakene.

Advokatforeningen er usikker på om en fristutsettelse med to uker i akuttsakene er nødvendig. Barn som er akutt plasser vil fortsatt måtte følges tett opp og gjennom økt bruk av alternative kommunikasjonsformer. Barneverntjenesten vil i akuttsakene fortsatt ha et grunnlag for vurderingen av tiltak innenfor gjeldende frister. Utfordringene i dagens situasjon avhjelpes, slik vi ser det, ikke ved fristutsettelse alene. Arbeidsformen må endres og tilpasses, og det bør være mulig innenfor dagens frist.

Vedtakene er svært inngripende og det vil i dagens situasjon uansett måtte påregnes lengre saksbehandlingstid i saker som sendes til fylkesnemndene for avgjørelse. Saker som sendes inn til fylkesnemnda innen seks ukers fristen kan om nødvendig dokumenteres ytterligere og eventuelt trekkes dersom forholdene endrer seg før saken kommer opp.

Advokatforeningens kommentarer til pkt. 8 – Flytting av barn mellom institusjoner

Advokatforeningen mener at flyttinger av ungdommer som er plassert etter § 4-24 som følge av korona situasjonen skal bringes inn for fylkesnemnda på et senere tidspunkt, når den konkrete krisesituasjonen er opphørt. Det er Advokatforeningens syn at det må sikres en etterfølgende prøving av om den nye institusjonen gir et tilfredsstillende tilbud til ungdommen og er til barnets beste.

Advokatforeningens kommentarer til pkt. 9 – krav til tilsynsbesøk og oppfølgingsbesøk

Advokatforeningen er enig med departementet i at tilsyn med barn i fosterhjem og institusjon er svært viktig i en situasjon med økt isolasjon, bl.a. som følge av at barnehager og skoler er stengt. Det vil ikke være forsvarlig slik vi ser det å lempe på antall tilsynsbesøk og Advokatforeningen er derfor enig med departementet i at tilsyn og oppfølging av fosterhjem kan skje ved alternative kommunikasjonsformer, der det er eneste mulighet som følge av smittevernhensyn.

3 OPPSUMMERT

Advokatforeningen er positiv til at departementet fremmer forslag til midlertidige bestemmelser for behandling av saker i Fylkesnemnda. Som nevnt mener Advokatforeningen at departementet kan være mer tydelige på at samtaleprosess kan være egnet til behandling ved fjernmøter. Advokatforeningen

mener at det vil være et godt tiltak.

Advokatforeningen mener videre at frister for å fremme begjæring i saker med akuttvedtak ikke bør endres. Saker som fremmes bør alternativt midlertidig søkes løst i samtaleprosessporet. Uansett mener Advokatforeningen at barneverntjenesten i disse tilfellene kan fremme begjæring. Erfaringsmessig endrer gjerne grunnlaget for begjæringen seg i tiden mellom begjæring og tidspunkt for forhandlingsmøte. Barneverntjenesten plikter da å vurdere om grunnlaget for begjæringen fortsatt er til stede.

Jens Johan Hjort
leder

Vennlig hilsen

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no